

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/160/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012059
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123012059.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní o žiadosti odsúdeného o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 20.07.2023, č. k. 104PP/5/2023-44, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28.09.2023 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava napadnutým uznesením podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku a § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona rozhodol tak, že zamietol žiadosť A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C., D. XXXX/X, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 28T/15/2020 zo dňa 07.07.2022.

V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky podmienčného prepustenia v zmysle citovaného ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona. Po vykonanom dokazovaní na verejnom zasadnutí okresný súd zistil, že odsúdený splnil formálnu podmienku - výkon súčtu pomerných častí uložených trestov dňa 14.06.2023, nakoľko odsúdený vykonával dva tresty odňatia slobody a splnil aj prvú materiálnu podmienku, nakoľko správaním vo výkone trestu a plnením povinností preukázal polepšenie. Odsúdený bol počas výkonu trestu trikrát disciplinárne odmenený. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, okresný súd posudzujúc osobu odsúdeného komplexne prihliadol na jeho predchádzajúci život, pričom vzal do úvahy, že odsúdený sa v minulosti opakovane dopúšťal trestnej činnosti a to napriek tomu, že už bol vo výkone trestu odňatia slobody a tak dospel k záveru, že predchádzajúce tresty nespĺnili u odsúdeného prevýchovný účel a na odsúdeného je potrebné pôsobiť celou dĺžkou výkonu trestu odňatia slobody tak, ako mu bol uložený a nariadený. Súd pri rozhodovaní prihliadol aj na hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, ktorý uvádza menej priaznivú resocializačnú prognózu.

Proti uzneseniu okresného súdu podal, ihneď do zápisnice na verejnom zasadnutí, sťažnosť odsúdený (č. l. 43 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu odôvodnil osobitným písomným podaním (č. l. 51-56 spisu).

Okresná prokurátorka sa ihneď po vyhlásení uznesenia vzdala práva na podanie sťažnosti (č. l. 43 spisu).

V písomnom odôvodnení svojej sťažnosti odsúdený po úvodnej rekapitulácii záverov napadnutého uznesenia a teoretických východísk ohľadom podmienčného prepustenia uviedol (skrátene), že súd pri svojom rozhodovaní nesmie prihliadať na predchádzajúci život odsúdeného, pretože uvedená okolnosť už bola predmetom posudzovania pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu a jeho opätovné zhodnotenie by bolo v rozpore so zásadou v § 38. S poukazom na všeobecné podmienky podmienčného prepustenia uvedené v prvej vete ustanovenia § 66 ods. 1, ktoré sú objektívne zistiteľné, nie je možné oddeľovať

od podmienky uvedenej pod písm. a) rovnakého ustanovenia. Ak zákon považuje odpykanie polovice trestu za postačujúce, aby za splnenia ďalších podmienok bol odsúdený prepustený, nie je možné tvrdiť, že táto doba je príliš krátka. Bolo by mechanickým stupňovaním následkov pochybenia odsúdeného, keby sa po odpykaní trestu, prvotných trestov vychádzalo pri všetkých neskorších úvahách o možnosti nápravy len z prostého zistenia, že mu bol uložený trest bez ohľadu na uvedené okolnosti.

V ďalšom namietal, že i napriek tomu, že jeho predchádzajúcu trestnú činnosť súd zohľadnil pri ukladaní trestu, zabudol uviesť v odcudzujúcom rozsudku, že mu ukladá trest bez možnosti podmieneného prepustenia, nakoľko argumenty okresného súdu a prokurátorky sa opierajú o jeho minulosť, ktorá sa žiadnou dĺžkou trestu ani snahou odsúdeného nedá zmeniť. K tomu poukázal na nález Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 355/2021). Potom uviedol, že svojich skutkov sa v minulosti dopustil blízko a vo veku mladistvého z hlúposti, ľahkovážnosti, nezmyslu. Prehlásil, že ľutuje toho a je si plne vedomý nesprávnosti svojho konania, za ktoré dostal trest. Mal za to, že i vykonanie jeho časti je pre neho dostačujúcim mementom. Je jeho právom žiadať i podmienené prepustenie z výkonu trestu. Tým sa stáva jeho trest neprímerane prísny – opätovné zhodnotenie jeho minulosti.

Mal za to, že dôvodné očakávanie vedenia riadneho života po prepustení na slobodu je taktiež splnená, či už s prihliadnutím na sociálne väzby s rodinou, ktoré sa však môžu dĺžkou trestu narušiť alebo na jeho kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, či oľutovanie svojho nerozvážneho konania. Zastával názor, že to sú známky skutočnej zmeny jeho osobnosti a možno očakávať, že povedie v prípade prepustenia riadny život. Mal k tomu vytvorené podmienky. Mal pevné pracovné návyky získané počas výkonu trestu, prísľub pracovného miesta i ubytovanie. V celkovom kontexte vyššie uvedeného vyvodil záver, že spĺňa všetky podmienky podmieneného prepustenia, pričom ho trest prevychoval k tomu, že je možno dôvodne od neho očakávať, že povedie v budúcnosti riadny život, čím by bola dosiahnutá i ochrana spoločnosti. Zároveň bol doterajší výkon trestu pre neho dostatočne odstrašujúci a motivujúci k tomu, aby sa vyvaroval páchaniu trestnej činnosti v budúcnosti.

Záverom uviedol a zároveň žiadal krajský súd, aby v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, v súlade s ústavnými nálezmi k tejto problematike a samotnou Ústavou SR dospel k záveru, že boli splnené všetky tri zákonné podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu a prípadne i s dôrazom na pokračovanie v prevýchovom a resocializačnom procese mu určil skúšobnú dobu a probačný dohľad na nevyhnutne potrebnú dobu na dosiahnutie jeho plnej nápravy. Preto žiadal krajský súd, by zrušil napadnuté uznesenie a rozhodol o jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave ako nadriadený orgán na podklade včas a riadne podanej sťažnosti, podľa § 192 ods. 1 písmeno a), b) Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokovej časti napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie a dospel k záveru, že okresný súd po doručení žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody postupoval procesne bez akýchkoľvek pochybení, keď vo veci určil termín verejného zasadnutia, kde mal odsúdený možnosť vyjadriť sa k svojmu správaniu vo výkone trestu odňatia slobody, vykonal všetky dôkazy, ktoré sú potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a rozhodol spôsobom, ktorý si osvojil aj krajský súd.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, je v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmienené prepustenie, teda vykonal pomernú časť uloženého trestu.

Okresný súd tiež správne vyhodnotil, že pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, túto odsúdený splnil. Vyplýva to z hodnotenia riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom bolo uvedené, že správanie a vystupovanie odsúdeného počas pobytu vo výkone trestu bolo na požadovanej úrovni. Príkazy a pokyny personálu ústavu plní bez pripomienok, ústavný poriadok a časový rozvrh dňa dodržiava. Odsúdený bol počas výkonu trestu disciplinárne odmenený trikrát, pričom disciplinárne

potrestaný nebol. Aktuálne je dlhodobo zaradený na pracovisku v ústave zameranom na výrobu a opravu paliet, kde sú nadriadení s jeho pracovnou morálkou spokojní. Možno teda konštatovať, že odsúdený plní ciele programu zaobchádzania.

Pokiaľ teda ide o druhú materiálnu podmienku - očakávanie, že v budúcnosti povedie riadny život možno u odsúdeného konštatovať, že táto sa nejaví ako splnená. V prvom rade je potrebné uviesť, že hoci správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody je v súčasnosti na požadovanej úrovni, nemožno opomenúť skutočnosť, že napriek skúsenostiam s opakovanými výkonmi trestu odňatia slobody, odsúdený opätovne porušil záujmy chránené Trestným zákonom. V neprospech odsúdeného v prvom rade svedčí šesť záznamov v registri trestov, z ktorého tiež rezultuje, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody nielen podmiennečné, ale aj tresty nepodmiennečné, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmiennečným odsúdením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne protiprávnej trestnej činnosti (a to aj počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia), za ktorú mu boli uložené opakovane nepodmiennečné tresty. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcim výkonom trestu odňatia slobody, ktoré ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mali viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) odsúdeného neodradila od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

V zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 Trestného zákona krajský súd tiež prihliadol aj na povahu trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody a zistil, že odsúdený si aktuálne vykonáva trest odňatia slobody za spáchanie pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g), ods. 2 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. b), písm. f) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pokračovacieho prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona a prečinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom od 01.05.2022, za ktorý mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 4 roky so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Predmetné odsúdenie predstavuje šiesty záznam v registri trestov, pričom za spáchanie trestného činu porušovania domovej slobody a trestného činu krádeže bol právoplatne odsúdený opakovane aj v minulosti, z čoho je potom zrejmé, že na odsúdeného možno hľadieť ako na špeciálneho recidivistu k páchaniu násilnej trestnej činnosti (trestného činu porušovania domovej slobody) a majetkovej trestnej činnosti (trestného činu krádeže), pretože týchto druhov trestnej činnosti sa dopúšťal pravidelne a opakovane najmä od roku 2017 do 2021 (následne od roku 2021 doposiaľ sa odsúdený nachádza vo výkone trestu), pričom závažnosť trestnej činnosti postupne gradovala (v prípade šiesteho odsúdenia sa dopustil okrem dvoch prečinov aj zločinu). Z predchádzajúceho života odsúdeného teda možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti, nateraz prevyšujú nad ochotou žiť riadny a slušný život, keď možno konštatovať, že doposiaľ uložené nepodmiennečné tresty sa u neho evidentne minuli účinkom a nevzal si z nich žiadne ponaučenie, keďže s odstupom času doposiaľ vždy pokračoval v páchaní ďalšej obdobnej trestnej činnosti a to v niektorých prípadoch aj počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia. Nanajvýš, krajský súd v tejto súvislosti u odsúdeného poukazuje na menej priaznivú resocializačnú prognózu, ktorá taktiež nesvedčí v prospech novej prognózy, že odsúdený povedie na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti ich osobnostné narušenie poskytuje iba veľmi slabé záruky, že by sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustili.

Poukazujúc na sťažnostné námietky odsúdeného, že súd pri svojom rozhodovaní nesmie prihliadať na predchádzajúci život odsúdeného a podobne, k týmto má krajský súd za potrebné uviesť, že materiálnu podmienku možnosti očakávania, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 2 Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení (R 5/2017) ako i prihliadať na charakter a povahu spáchanej trestnej činnosti. Inak povedané, podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy, pričom takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom

prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, 4 Urtos/9/2019) aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti. Trestná minulosť odsúdeného jasne indikuje jeho sklony k páchaniu najmä majetkovej trestnej činnosti (trestné činy krádeže) ale i násilnej trestnej činnosti (trestné činy porušovania domovej slobody), ku ktorej je špeciálnym recidivistom. Preto aj napriek skutočnosti, že sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, riziko recidívy je s ohľadom na jeho trestnú minulosť stále prívysoké.

K ďalším sťažnostným námietkam odsúdeného krajský súd uvádza, že oceňuje aktuálne správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a rovnako aj jeho záujem o prácu, avšak ani aktuálne pozitívne správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody pre súd nerozptýlilo pochybnosti o tom, či od odsúdeného možno očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti. V danom smere krajský súd pripomína, že je pravdou, že každá osoba si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chýb, ktorých sa dopustila v minulosti a na preukázanie, že jej zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. Avšak odsúdený A. B. dostal zo strany spoločnosti, resp. súdu možnosť preukázať, že poskytnuté šance na vedenie riadneho života v podobe podmieneného odsúdenia ako i nepodmieneného odsúdenia na jeho nápravu postačujú. Žiaľ, nestalo sa a odsúdený sa opätovne dostal do rozporu so zákonom a to aj počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia, čo nasvedčuje tomu, že na nápravu odsúdeného a uvedenie si negatívnych dôsledkov jeho konania zjavne nemal vplyv žiadny z uložených trestov. Sťažnostný súd teda nemá v osobe odsúdeného záruku, že sa opätovne nedopustí protiprávneho konania a bude na slobode viesť riadny život.

Zároveň posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Podmienené prepustenie má mať na odsúdeného výchovný vplyv a to nielen ten, že iba v skúšobnej dobe po podmienenom prepustení bude odsúdený viesť riadny život, ale predovšetkým ten, že odsúdenému je daná šanca na riadny život s tým, že sa už trestnej činnosti viac nedopustí, nakoľko rozhodnutím o podmienenom prepustení súd prezumuje, že výkon trestu odňatia slobody splnil vo vzťahu k osobe odsúdeného svoj účel.

Pokiaľ odsúdený poukázal vo svojej sťažnosti na sociálne väzby s rodinou, svoj kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, oľutovanie svojho nerozvážneho konania, či pevné pracovné návyky získané počas výkonu trestu, prísľub pracovného miesta ako i zabezpečené ubytovanie, k tomu krajský súd uvádza, že ide nepochybne o skutočnosti vytvárajúce predpoklady, ktoré by mohli spolupôsobiť ako priaznivé faktory, avšak dané skutočnosti nie sú v kontexte už vyššie uvedeného dostatočné na to, aby súd žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel. Naopak, z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodit', že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Vzhľadom aj na povahu spáchanej trestnej činnosti (§ 66 ods. 2 Trestného zákona) ako i jeho trestnú minulosť, v zmysle ktorej sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti, súd nedôveruje odsúdenému do takej miery, že skonštatuje, že v prípade podmieneného prepustenia bude viesť na slobode riadny život. Preto krajský súd konštatuje, že pravidlá normálneho spolužitia je odsúdený podľa všetkého schopný rešpektovať zrejme len pod dozorom a vo vynútených podmienkach výkonu trestu. Taktiež vzhľadom na vyššie uvedené sťažnostný súd len dopĺňa, že to, že má odsúdený zabezpečené bývanie a príjem po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tomto prípade rozhodujúce (aj keď ide samozrejme o pozitívne okolnosti na strane odsúdeného), keďže odsúdený nesplnil všetky zákonné podmienky pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd k sťažnostným podmienkam odsúdeného potom len uzatvára, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Preto krajský súd ostatné sťažnostné námietky poukazujúce na nesplnenie druhej materiálnej podmienky, tieto vyhodnotil ako nedôvodné, nakoľko tieto vychádzajúce z celkového komplexného hodnotenia osoby odsúdeného, jeho osobných a charakterových vlastností, celkového postoju k spoločenským normám a pravidlám, z prostredia, v ktorom žil pred nástupom na výkon trestu, z povahy a charakteru spáchanej trestnej činnosti.

Záverom krajský súd na základe vyššie uvedeného uzatvára, že nepriaznivá resocializačná prognóza odsúdeného, kriminálna minulosť odsúdeného ako i povaha trestného činu, pre ktorý je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody, teda vyvoláva zreteľnú obavu z recidívy jeho protiprávneho správania sa v prípade jeho podmieneného prepustenia. V jeho prípade teda prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti. Osoba odsúdeného, ako recidivujúceho páchatela, nevytvára predpoklady na úvahu, že v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu

odňatia slobody povedie riadny život. Je možné preto konštatovať, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, a preto je, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Krajský súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by odôvodňovali zrušenie resp. zmenu napadnutého uznesenia, preto sťažnosť odsúdeného zamietol ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písmeno c) Trestného poriadku.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.